

UJ KELET

IKAI-NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRA
Romániában

Egész évre	850
Félévre	460
Negyedévre	240
Egy hónapra	85
Egy szám ára pályaudvaron és vidéken is 4 lei	
Bukarestben	5.-

Csehszlovákiában

Egy hónapra	ck 35.-
Egy szám	150

Szerkesztőség kiadóhivatal és nyomda

Ciuj-Kolozsvár, St. Baron Pop. (Brassai-utca) 10.

Telefon: Szerkesztőség és kiadóhivatal — 978
Zs. N. Sz. — 57

Írászatok kizárólag szerkesztőséghez kerülnek. Kéziratokat adunk vissza.

Dr. Ramasetter Róbert

Budapesti

1925 március 5 Csütörtök

Ciuj-Kolozsvár * VIII. évfolyam * 53 szám

5685. Adár 9

Kenyértelen napok

Örömtelen, nyugalmatlan, lehetetlen napjaink és éveink sorába végre eljötték újra a kenyértelen napok is. Öt éve hazudják fülünkbe, hogy béke van, öt éve furják-faragják a világ megváltásának eszméjét különböző bölcsek és államférfiak, — és ime a valóság az, hogy a háborus mentalitás nemcsak a lelkekből nem vesztett ki, hanem még a kenyérünket is megmérgezi, keserűvé teszi.

És történik ez éppen Romániában, ezzel a tejjel-mézszel folyó Kanaánban, a buza és kenyér klasszikus hazájában. Talán e dus, termékeny ország mezőinek forró méhe szikkadt ki, talán folyóinak bőséges ere apadt el, vagy a verőfényt lopták el relőle istentelen kezek? Nem. Az isteni áldás minden anyagi kritériuma itt van, rendelkezésünkre áll ma is. A kegyetlen esodálval nem misztikus erők, hanem balkezű államférfiak, az önzésnek e nagymesterei ajánlkozottak meg bennünket.

Könnyelmű, alaposágnélküli gazdaságpolitikájuk most termi meg fekete gyümölcsöt, most eszkomptalódik kukoricakenyér alakjában. Mig volt gabona, addig kiengedték az országból, mikor nincs már, akkor rájönnek a nagy megoldásra végre — és betiltják kivitelét.

Milyen egyszerű és milyen kegyetlen bölcsesség ez! Milyen hihetetlen itt Romániában! A háboru alatt a kukoricakenyér miatt lázadástól tartottak a hadviselő országok kormányai. Bratianu urék merészen szembenéznek békében is a veszéllyel, ami kétségtelenül nagy bátorságra vall, sőt hősiességre, — csak az a kár, hogy e hősiesség nem a hon és a nép javát szolgálja, sőt annak minimális életigényét is felruga. Azt a sok jogtalanságot, párturalmat, elnyomatást, amit az ország minden rendű és rangu, minden fajú és nemzetiségű lakójának el kell viselnie — eddig a hazai kenyér olcsósága, jósága, bősége tette elviselhetővé. A tömegek, még a legromgyosabbak is, aránylag elviselhető életstandardot tudtak teremteni Romániában maguknak, mert a kenyér olcsó volt. Most eljött ennek is a börtje, megkeseredik a kenyér ize, megfogyatkozik a mennyisége, hogy megmaradjon helyette a keserűség érzése, a kormányzat elnyomó ereje.

Sehol széles e világon nem akad már ország, ahol ilyen rendelettel kísérletezni próbálnának. Se Németországban, se Ausztriában nincs kenyérválság, ezekben az országokban pedig a föld még felét sem termi meg az ország gabona- és kenyérszükségletének. Ami azt bizonyítja, hogy kellő gazdasági szervezéssel, ökonomikus előrelátással igenis el lehet kerülni minden válságot és nem kell nagy művészet ahhoz, hogy egy ország népét megóvják urai a szükségtelen nélkülözésektől.

Ha Romániának belpolitikai helyzetét valaki jellemezni akarja ezután, ha valaki a liberális kormányzatról akar egy-két zokszót elmondani, — annak nem szükséges többé a CFR-re hivatkozni, nem kell a közigazgatási törvény és a kisebbségi iskolapolitika lehetőségeire hivatkozni. Az sem szükséges, hogy a korrupció rákfénjéről tétessék említés. A Vadul Commercialról se essék szó kérem. Mindezek idejüket mult séreimnek. A liberális kormányzat, a jelenlegi rezsim egész lelke, rendszere, büne, multja, jelene, jövője egyetlen szóban foglalható össze: **kukoricakenyér**. Aki nem érti meg ezt a szimbolumot, az rövidesen meg fogja érteni a gyomra korgásából, a keserű szájaizéből. Megérti bizony.

A király részvétét fejezte ki Németországnak

Bukarest, március 4. Hiotu udvari miniszter tegnap megjelent Freytag bukaresti német követ-nél és a király részvétét tolmácsolta előtte Ebert halála felett.

Megszavazták az amerikai idegentörvényt Kivételes intézkedések a bevándoroltokról. Fertőző betegeket és bűnöző idegeneket deportáltak

(Washington, március 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) A képviselőház nagy többséggel fogadta el a Holey-törvényt, amely a mindenkori kormánynak szinte korlátlan hatalmat ad a bevándorlók fölött addig, amíg ezek el nem nyerték az állampolgárságot.

Holey törvényjavaslata szerint azok a nem naturalizált bevándorlók, akik súlyosabb büncselekményben marasztaltattak el, deportálhatók. A törvény szerint a kormánynak joga van megtagadni elnebijos bevándorlólóktól azt, hogy az Unió területén lévő gyógyintézetbe vonuljanak, hanem kiküldheti őket valamelyik deportációs-szigetre. Ugyanez áll a fertőző betegségben szenvedő idegenekre is.

A törvényt harminckilenc képviselő hevesen támada. Az ellenzéki szónokok fölörakoztatták a humanitarius és igazság összes érveit, de a kormány tagjai kijelentették, hogy távolból sem kívánnak embertelenül eljárni a bevándorlólókkal szemben. A nem kívánatos elemekkel, a fertőző betegekkal, gyöngelműekkel és fölforgatókkal akar törvényes alapon eljárni a kormány. Aki őszintén és jóhiszeműen tagja akar lenni az amerikai közösségnek, annak az állampolgári kötelekbe való fölvételét a kormány elő kívánja segíteni.

Ebből a célből a kormány huszezer dollárt bo-

csátott a bíróságok rendelkezésére, hogy az országban lévő százezer idegen naturalizálásának hivaltali eljárását gyorsítsa.

Dawis munkaügyi miniszter egy republikáns klub jubileumán nagy beszédet tartott és a beszéd során kitért az imigráció körül zajló eseményekre.

— Amerika — mondotta — joggal kérheti magához azokat a dolgozókat, akik az Unió területén produktív munkára már szerződöttve vannak. A többiket azonban egyelőre ki kell zárni. Nincs is célja annak, hogy új tömegek hömpölyögjenek be Amerika területére és itt munkahijján tönkre menjenek. Nem tartom azonban igazságosnak, hogy mexikói és kanadai bevándorolni akarók ne jöhessenek be az országba, ma épen úgy mint régebben. Meg vagyok róla győződve, hogy nemsokára törvény készül, amely ki fogja mondani, hogy mindazok, akiknek családjuk kint van Amerikában, kvótán felül is bejöhetnek.

A klub elnökei szintén erről a témáról beszéltek és kifogásolták a radikális elemek tultengését. Ma már — mondotta az egyik szónok — ötszáz radikális klub működik New-Yorkban, ami egy kissé sok és az ujonnan beérkezettekkel, akik nem találják meg elhelyezkedésüket, a radikálisok tábora csak növekedhetik.

A magyar és román külügyminiszterek szócsatája a kisebbségi kérdésben

Duca külügyminiszter válasza a román szenátusban Scitovszky magyar külügyminiszternek, a magyar nemzetgyűlésen elhangzott támadásra

(Ciuj-Kolozsvár, márc. 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) A magyar nemzetgyűlés tegnapi ülésén Zsilinszky Endre sügös interpellációban foglalkozott Duca külügyminiszternek nemrégiben a kamarában tett azon kijelentésével, hogy Romániának nem lehet kifogása a kisebbségek tömeges kivándorlása ellen, mert ezek ugyanis elégedetlenek Romániával. Az Uj Kelet annak idején részletesen foglalkozott ezzel az ügygel és megírta, hogy Duca ezt a kijelentést Maniu interpellációjára tette, aki élesen elítélte a kormánynak azt az eljárását, hogy tudatosan elcsúszta a kisebbségi elemek kivándorlását.

Scitovszky külügyminiszter azonnal felelt Zsilinszky interpellációjára és kijelentette, hogy

Duca külügyminiszter ezen kijelentése súlyos beszámítás alá esik és éles ellentétben áll azokkal a kötelezettségekkel szemben, amelyeket Románia a kisebbségek egyenlő elbánása tekintetében nemzetközi alapon vállalt. Különösen súlyosá teszi Duca kijelentését és cinikus magatartását az, hogy a nemrégiben a népszövetség elé terjesztett magyar panaszok tárgyalásánál Románia képviselője azzal érvelt, hogy Romániában a kisebbségek ugyanazon vádelemben részesülnek, mint a román anyanyelvű polgárok. Ez a felfogás lerontja a jó viszony lehetőségét, melyet Scitovszky magyar külügyminiszter az utódállamokkal megteremteni szándékozott.

Duca válaszol Scitovszky külügyminiszternek

A bukaresti szenátus ma esti ülésén Duca külügyminiszter válaszolt Scitovszky magyar külügyminiszternek a magyar parlamentben elmondott és Duca személyét, valamint politikáját érintő beszédére. Duca szenzációs érdekességű beszédét bukaresti munkatársunk a szenátusi gyorsírói jegyzetek alapján telefonon keresztül itt közli:

Bukarest, március 4. Duca külügyminisztert a szenátus mai ülésén Toni Hiescu a magyar parlamentben elhangzott beszéd ügyében meginterpellálta. A külügyminiszter nyomban felelt a hozzá intézett kérdésekre és a következőket mondotta:

— Nem ismerem pontosan azokat a kifejezéseket, amelyeket a magyar külügyminiszter használt. Ha e kifejezések megfelelnek azoknak, amelyeket a sajtó-táviratok közölnek, akkor sajnálattal kell konstatálnom, hogy a magyar külügyminiszter retorikai manifestációi és néhány megállapítása ellenkezik az igazsággal. Mi jó viszonyban kívánunk élni Magyarországgal, amit több ízben hangsúlyoztam is. Megelégedéssel állapítom meg, hogy a magyar külügyminiszter beszédében szintén e kívánságot tolmácsolja. De Budapesten tudni kellene, hogy

a jó szomszédi viszony nem állhat fenn, ha Magyarország minden alkalommal a népszövetségnek való följelentéssel fenyeget. (Hosszantartó taps.)

Anghelescu közbekiált: Bravó, nagyon jól van! Duca folytatta beszédét és ezeket mondotta:

— Magyarországnak tudnia kell, hogy Románia szabad állam és nem téri el, hogy bárki is beavatkozzék belügyeibe. (Taps.)

— Mi aláírtuk a kisebbségi szerződéseket és be is akarjuk tartani a szerződés szellemét és betűit is. Bármikor be tudjuk bizonyítani, hogy a kisebbségekkel úgy bánunk, amint az őket a vállalt szerződéseink értelmében, amelyek egyszersmind a mi koncepcióinknak is megfelelnek, megilletik. De nem fogadhatunk el kioktatást Budapestről, Apponyi hazájából, attól az országtól, amely a hárommillió románossal tanusított magatartásával megszerezte a maga jól megérdemelt kétesértékű hírnevét. (Zajos taps és helyeslés.)

— Ezeket a szavakat — fejezte be Duca — abban a reményben mondom, hogy az ilyen természetű manifestációk a jövőben nem fognak megtörténni.

A szenátus ülésének további lefolyását lapunk más helyén közöljük.

telezze a vádlottakat a megfizetésére. Hosszra elfogadta az ügyvédek nap már nem volt idő, tárgyalását a tegnapi ki.

darabbínál

betegségetek. Van olyan zsidóvá... Még nek azelőtt 41 volt. Ti ok. De van köztetek szes, szakállas, chaszid láza van, de az már állapotának súlyosbo-

a fiatalember, aki vezzik. S ezzel Beinish nisták derék munkás an hallgatta a rebbet, rtékben ejtette zavarba. ólalt s pár perc alatt S bizony a rebbe volt adott Beinish talmudi

a — ti csak építsetek meg munkátokban az pül, az is jó. Mért mint Amerika... De ti építtek vasutat, órházakat a legjobb, lokomothat meg, bár minden elfelejtkeztek. Hogy a kazán alá s így mozgásba hozza a uk, azt nekünk kell

olunk rá. Hát dolg, adjátok ti a tüzet, fejlődjék. Alszolni. Vagy nem tén megmondja: minden Erec Jiszman, hát mért ne tet tetszik. an csendes humorral

ni fiatal... henek, — replikázik nektek, alávetjük ma-ésetek alatt, csak dol-

t: mondani kifogásul, pedig a parti ellen gy mi vagyunk a mégis ti akartok ha az egész chászene

nár szinte magából ba nézni... Simára gjátok a pajeszt, pe- képere az embert,

. A rebe közben nagyot szippant, a

ta befejezésül... nélküliek, dácok... ami a mi nagyja ez... A tettek ok vagytok, mint ak és akik mégse ani a zsidóságban. tudtak nagyapáink do zárttságban, mint í már gyermeketei- oa néztek vissza és adtok eszmét, célt, g célkitűzést adunk, nagygyá igazzá tegye tiot!

hallgatja e szava- mondja az áldást, ka, de ugy, hogy ben a Tórá, mert fel.

ás, strámlis cha- zosú, más vilá- k könnyes szem- uk a rebe imájára: Székely Béla.

A szatmári zsidóság Hamupipkője

Szatmár, márc. 1. A 70 növendéket számláló szatmári Tarbut héber elemi iskolán kívül a 15.000 lélekszám körüli szatmári zsidóságnak nincsen más zsidó elemije, de semmiféle más zsidó tanintézet sincsen itt az ortodox hitközség Talmud-Tóra iskoláin és jesiváján kívül.

A Tarbut-iskola, melynek megalapítása körül a maroknyi cionista csoport és élén dr. Jordán Sándor főrabbi fejtett ki élénk tevékenységet, 1920 óta áll fenn és tudomásunk szerint az első elemi iskola Erdélyben, amely héber tanítási nyelvvél kezdte meg tanfolyamát. Ennek az iskolának fentartása tisztán egyes iskolabarátok és az érdekelte szülők áldozatkészségétől, szubvencióktól függ, eltekintve attól, hogy a Mizrahi-egyesület ingyen helyiséget ad az iskolának, ami létezésének ab ovo előfeltétele.

Viszont annál feltűnőbb jelenség, hogy a szatmári zsidóság zöme még most is, nehéz esztendőök tapasztalatai és tanulságai után, közömbös az iskolával szemben.

Vizsgálva e tény magyarázatát, összefüggést kell találni a Tarbut izoláltsága és a zsidó tanintézetek feltűnő hiánya között Szatmáron és okvetlenül rájön a kutató, hogy a szatmári zsidó iskolapolitika sivárságát az itteni zsidóság széttagolt kultusz-rétegződése okozta.

Ugyanis a szatmári zsidóság annáleseiben kutatva, rábukkanunk arra a feltűnő fonákra, hogy 25 évvel ezelőtt a szatmári zsidóság beszüntette az addig már évtizedek óta fennállott virágzó elemi iskoláját. Ez a helyzet pedig úgy állott elő, hogy annak idején az addig egységes ortodox hitközség hithű és modernebb elemei között egy rabbiválasztás kérdésében olyan nagy nézeteltérés keletkezett, hogy a modernisták kiváltak a régi község kebeléből, egy új statusquo alapra helyezkedő hitközséget alkotva és minden hitközségi intézményt, köztük az iskolát is, otthagytak az ortodox hitközség kezén. A modernebb felfogású ellenzék nélkül maradt ortodox hitközség vezetősége azután az első alkalmas pillanatban egy tollvonással megszüntette a régi elemi iskolát.

Ma már az ortodoxia hangadó elemei is belátják, hogy az iskola eltörlése nem tartozott a legszerencsésebb gondolatok közé és visszasírják a régi, szép időt, amikor a hitközségnek várszerű, három utcára nyíló emeletes palotájában ezernyi zsidó gyermek tanulási zajától hangos saját iskolája volt. Persze, az akkori augurok még az iskolaépítélet is elköttyevélték, hogy később nehéz pénzeket adjanak a Talmud-Tóra iskolák részére szükséges helyiségekért...

A vallási türelmetlenségből fakadó megmemetés egy részről, a másik oldalán pedig a vallási indifferenzizmus és az összetartozandóság érzésének hiánya, évtizedekre megbénította a szatmári zsidóság iskolapolitikáját.

A hatalmas ortodox hitközségnél az idők változása egy különös paradox-helyzetet teremtett. Ma már a legszélsőbb chaszid is iskolát követel azért, hogy gyermekét vallásos szellemben nevelhesse. Ugyanis zsidó iskola nélkül csak ideiglenes kompromisszumokkal lehet a szombati iskoláztatás nehézségeit kiegyensúlyozni és a Talmud-Tóra fennállása zsidó iskola nélkül hova-tovább lehetetlenné válik. Az új állami iskoláztatási rendszer nagyon kényelmetlen ortodox szempontból és amelyik zsidó hitközség súlyt helyez a Talmud-Tóra oktatásra, nem nélkülözheti a maga felekezeti elemi iskoláját.

Oda fejlődtek tehát a viszonyok, hogy ugy az ortodoxoknál, mint a status quo hitközségnél állandóan szőnyegen van az iskolakérdés. Mindkét hitközségnél számos határozat fekszik már az irattárakban új iskolaalapításról. De hiába az elhatározás, nehéz a megvalósítás.

Első sorban itt van az elvi kérdés, milyen legyen az iskola típusa? A jelek szerint mindkét hitközség vezető emberei egyetértéssel abban, hogy nem lehet szó másról, mint román tannyelvű iskoláról a mai viszonyok között. Egy olyan megoldást, hogy mint a Tarbut iskolában, erős romanizálás mellett a héber legyen az iskola tannyelve, az ortodoxok még mindig teljesen elutasítanak magukortól, a status quo hitközség egyik frakciója azonban némi koncessziót adna a fakultatív hebraizálásnak a román tannyelvűség mellett.

De az elvi kérdésen túl az anyagi kérdés ad gondot a hitközségeknek. Az ortodox hitközség annyiban előnyösebb helyzetben van, hogy nagyobb a teherbíró képessége. Már vettek is a templom mellett egy nagy telket és rajta egy régi, zserős

kőépületet, amelyet azonban át kellene alakítani iskola céljára. A vétel milliós kiadással járt. Az átalakítás újabb milliót igényel és hol van még a felszerelés, beszerzés, fentartási alap stb? És ugyancsak most folyik a zsidó kórházépítő akció, amely a zsidóság anyagi erejét alaposan igénybe veszi...

Ezzel szemben ott van a magára hagyott Tar-

but iskola, amelynek felkarolása egyelőre az egész vonalon segítséget jelentene. Itt sokkal kisebb áldozatokkal nagy eredményeket lehetne produkálni. De hiába, a nagyszámú, de megértésre képtelen zsidóságnak Hamupipkője a Tarbut, az egyetlen modern zsidó kulturintézet Szatmáron. Itt még nem érett meg a korszellem a Tarbut akceptálására...

Dr. Stern Mór

Hetenként egy kenyértelen napot rendelnek el Az új gabonareform megdöbbentő intézkedései

(Bucuresti-Bukarest, márc. 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) A ma délelőtti minisztertanács megállapította az új gabonarezsimeket, amelynek intézkedései egyenesen megdöbbentők. Az új rezsim a rozsot és az árpat elsőrendű közszükségleti cikknek deklarálja és éppen ezért e két gabonanemű exportálását is betiltja. A minisztertanács a rozs belföldi árát nyolcvanötezer lejben állapította meg vagononként, míg az árpa belföldi ára a szabadkereskedelemhez irányítódik továbbra is. A városi tanácsok fel vannak hatalmazva arra, hogy az egységes lisztet rozssal, árpával, burgonyával, kukoricával keverje. Az ilyen lisztből sült kenyérek gyártását és eladását külön rendelet fogja szabályozni. A minisztertanács ezenkívül felhatalmazta a városi elöljáróságokat arra is, hogy szükség esetén hetenként egy kenyértelen napot rendeljenek el, amely napokon kenyeret sem sütni, sem eladni nem szabad. Ezekben a napokon a lakosság csupán kukoricalisztből készült kenyeret fogyaszthat.

Bonyodalom az Angliában lezuhant román repülőőrjárat halála körül

(Bucuresti-Bukarest, március 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) A főváros katonái, de polgári köreit is napok óta élénken foglalkoztatja az a nem mindennapi botrány, amely a tragikus körülmények között szörnyet halt Sanatescu repülőőrjárat halála után megindult sajtópolémia epilógusaként robbant ki.

Sanatescu őrnagy tudvalevőleg Angliában — ahová a hadügyminisztérium repülőgépet vásárolni küldte ki — zuhant le. Tragikus halála után a lapok egy része a kormányt, illetőleg a hadügyminisztert tette felelőssé a katasztrófiáért. Néhány nappal ezelőtt Sundrea alezredes személyesen felkereste Stelian Popescut, az „Universul” lapvállalat főszerkesztő-igazgatóját és egy cikket adott át neki, amelyben meg lehetős éles kritikában részesítette a repülőosztagok központi parancsnokságát.

Stelian Popescu a cikket anélkül, hogy leközölte volna, átadta Károly trónörökösnek, aki

indvalevőleg legfőbb parancsnoka a romániai repülőknak. Károly trónörökös a cikket a hadügyminiszternek adta át, aki bizalmas értekezletre hívta össze a hadügyminisztériumhoz beosztott összes alezredeknek annak megállapítására, vajjon jelen esetben van-e helye Sundrea alezredes becsületbíróóság elé való állítására. Az értekezleten részt vett nyolcvanegy alezredest a kellő felvilágosítások megadása után névszerint szavaztatták le, amelynek során hatvanhatalan a becsületbíróóság elé állítása ellen, tizenhárom pedig mellette szavaztak. Az alezredek értekezlet határozata alapján Sundrea alezredes ma engedélyt kért felettes hatóságától, hogy Stelian Popescutól a sajtótírók durva megsértéséért fegyveres elégtételt vegyen.

A bukaresti lapok hasábjain keresztül kommentálják az érdekes incidenst és kivétel nélkül elítélik Stelian Popescu eljárását.

A kolozsvári egyetemi tanács visszahívja a diákoktól evakuált diákokat A tanács engedékeny határozatot hozott. Folynak még a diákokkal való tárgyalások

(Cluj-Kolozsvár, márc. 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) Bukarestből kapott híradásaink arra engednek következtetni, hogy az általános diáksztrájk befejezés felé közeledik a különböző egyetem tanácsának békülékeny magatartása folytán. A legenyhébb formában Bukarestben zajlott le a sztrájk, ahol is a diákság egy része különvált a sztrájkolóktól, melynek következtében több fakultáson megszakítás nélkül folytak az előadások.

A kolozsvári egyetemen már jobban el voltak mérgesedve az állapotok. Emlékeztetünk ugyanis az egyetemi tanács első szigorú rendeletére, mely szerint a sztrájkoló diákokat alig két nap leforgása alatt kizárta a diákoktól. A diákság között nagy elkeseredést szült ez az intézkedés és ennek tudható be, hogy az egyetem békéje még ma sem állott teljesen helyre. A diákság annyira inzultálva érezte magát az egyetemi tanács rideg magatartása folytán, hogy három fakultás, az orvosi, a jogi és a természettudományi mindezeideig távolmaradt a kurzusoktól. Egyedül a filozófiai fakultáson folytak rendezesen az előadások.

A bukaresti események hatása alatt a kolozsvári egyetemi tanács közeledni próbált a diáksághoz. A tárgyalások a tanács és a diákság vezetői között már hétfőn megkezdődtek. Még nem lehet tudni azonban, mik az eredményei.

A mult hét szombatján, február 28-án, mintegy háromszáz egyetemi hallgató nevében a négy fakultás diákvezérei kérvényt nyújtottak be a rektorátushoz, melyben a diákság garanciát vállalt arra, hogy az egyetemi rendet betartja, ha követeléseit kedvezően bírálja el az egyetemi tanács. A kolozsvári egyetemi tanács megfontolás tárgyává tette a diákság ez újabb békülékeny hangu memorandumát és a követ-

kező határozatot hozta: Tekintetbe véve a négy fakultás vezetői által a diákságnak a rektorátushoz terjesztett kérvényét, melyben a hallgatóság garanciát vállalt arra nézve, hogy az egyetemi rendet egyszerűsmindenkorra betartja, tekintetbe véve, hogy ezt a kérvényt a diákság vezetői február hó 28-án terjesztették elő, tekintetbe véve továbbá azt, hogy előterjesztéséhez háromszáz egyetemi hallgató járult hozzá, az egyetemi tanács a következőket határozta el:

1. Felfüggeszti a diákmozgalommal kapcsolatos minden intézkedését egészen addig, míg a rend teljesen helyreáll.
2. A diákoktól visszahív minden olyan egyetemi hallgatót, akiken végrehajtották az eltávolítási rendeletet. Mindenkit a kurzusokra invitál. Megelőzőleg minden diák nyilatkozatot köteles aláírni (az ösztöndijasok) a diákoktól igazgatóságánál (a többiek) az illető dékánatusnál, mely szerint hozzájárulnak a diákképviselőknél február 28-iki kérvényéhez, melynek alapján ezt a határozatot hozta az egyetemi tanács.
3. Mihelyt helyreáll a normális rend, megfontolás tárgyává teszi a diákság sérelmeit s az egyetemi harmonia érdekében lehetőleg orvosolni fogja azokat.

Ezt a határozatot a tegnapi este függesztette ki a rektorátus, Banescu prorektor aláírásával. Az egyetemi hatóság e magatartása következtében a katonai parancsnokság az őrségeket kivonta az egyetem területéről. Remélhető, hogy a diákság rövid időn belül megegyezésre jut az egyetemi hatósággal s a kolozsvári egyetemre is visszatér a nyugalom és misem fogja megzavarni a békés tanulás menetét.

Beszámoló a jugoszláviai zsidóságról

A jugoszláviai zsidóság általános helyzete. A cionizmus. Tartományi elosztás. Vallásárnyalatok

(Belgrád, március 4. Az Uj Kelet tudósítójától) A trianoni béke új országhatárokat teremtett és a galut szétszort zsidóságot még jobban szétforgácsolta, új népek, új határok közé szorította be. A szétesett régi államok zsidósága azelőtt formálisan egységet képezett, míg az új országalakulatokban az anyaország más nyelvű zsidóságával, például az erdélyi zsidóság az óromániai zsidókkal keveredni kényszerült.

Az új országhatárok következtében a tőlünk elszakadt zsidósággal az érintkezés is megnehezült és így nincsen semmi csodálkozni való sem azon, hogy a trianoni békekötést követő hét év múlva is vajmi keveset tudunk a szomszédos országok zsidóságáról. Legfeljebb annyit, amennyit a sokszor feltételes újságcikkek írnak. A legszomorubb azoknak az országoknak a helyzete, ahol maguk a zsidó vezetők sem törődnek sokat a zsidósággal. Ilyen a helyzet például Jugoszláviában is, közvetlen szomszédságunkban.

A jugoszláviai zsidóság általános helyzete

Nagyrománia 650.000 lelket számláló zsidóságával szemben a jugoszláviai zsidók száma alig éri el a hatvanezretet. A zöm, körülbelül 55 százaléka, askenázi zsidó és főleg a Vajdaságban és Horvát-Szlavonországban él, míg a maradék egyharmad rész spanyol eredetű és Szerbia, Bosznia, Montenegró, valamint Dalmácia zsidó lakosságát képezi. A helyzetük általában jónak tekinthető. Az államalkotó elemmel teljes egyenrangúságot élveznek. Az antiszemitizmus az SHS. királyságban ugyiszólván ismeretlen fogalom és csak a horvát vidékeken kezd tért hódítani újabbban Radics István parasztvezér propagandája folytán. Maga a szerb nép szintén liberális és demokrata és minden téren elismerő jelét adja az okirályság maroknyi zsidóságának a háboru alatti vér- és pénzáldozatért — az összvidékségnek. A zsidóság Jugoszláviában kisebbségi népet alkot. Jómódban élnek, főleg az okirályság zsidói dúsgazdagok, bár a vajdasági és zágrábkörnyéki zsidó vagyonok is tekintélyes töket reprezentálnak. A többség kereskedelemmel foglalkozik, a másik rész egészen jól szituált intellektuel, míg a zsidó proletár egészen ritka jelenség.

A cionista mozgalom

Cionisták, sajnos csak kevesen vannak. Ennek a szomorú jelenségnek két oka is van.

Az első ok és ez a súlyosabbik: az, hogy az egyes cionista szervek nem dolgoznak egymással kooperatív, az országos vezetésben belső viszályok dühnek, miáltal az egymással rivális szervek képtelenek intenzív propagandát és komoly kulturális munkát kifejteni. A cionizmus egyetlen erősségét, az Ujvidéken megjelent és Fürst Beralel által kitűnően szerkesztett „Jüdisches Volksblatt“ című hetilapot is a belső torzalkotás, egyéni harcok és vezetőség nemtörődömsége szüntette meg.

A másik ok az lenne, hogy az 1920. évi népszámlálás alkalmával a vajdasági zsidóság tekintélyes része „magyar“ nemzetiségűnek vallotta magát, noha a liberális szerb alkotmány hivatalosan is elismerte a zsidókat, mint nemzetiséget. Az ószerbiai zsidók szintén nacionalisták, még hozzá túlzó szerb sovínisták. A hírhedt Orjuna tagjai között igen tekintélyes számban találunk zsidókat is és így nem nélkülöz minden alapot Radics antiszemitizmusa sem.

A zsidók tartományi beosztása

Tartományonkénti szétszórás szerint a legtöbb zsidó a Vajdaságban van, Jugoszlávia összvidékségének majdnem a fele. A szabadkai, zentai, nagybecskereki, újvidéki, óbecsei és zombori hitközségek a legnépesebbek. Nagybecskereken van az egyetlen zsidó népiskola és Zentán ortodox papnevelde. Zsidó tanítási nyelvű középiskola Jugoszláviában nincsen. A Vajdaság után a zsidó népesség tekintetében a régi királyság következik. Az ószerbiai zsidók kivétel nélkül a spanyol inkvizíciók menekülteinek leszármazottai és főleg a belgrádi, bitolji, útskubi és a nisi hitközségek népesek. Zágráb, Horvátország fővárosa a legnagyobb zsidó centrum. közel ötezer lélekkel. Ezen kívül még Vinkovcin, Eszéken, Rumán, Vukovaron és Djakovón találunk néhány száz zsidót. Boszniában a szarajevói és a mosztári szefard zsidó községek jöhetnek számításba, Dalmáciában és Montenegróban összesen nincsen ötven zsidó. Az Ausztriától átszatolt Szlovénia szintén

csak néhány száz zsidót számlál és a marburgi kerületi zsidó hitközségben tömörültek.

Vallásárnyalatok

Jugoszlávia ujonnan csatolt részeiben a status quo ante és orthodox vallásárnyalat dominál. De van néhány chassid és neolog hitközség is. (A chassidoknak külön hitközségük van

Zentán, Szabadkán és Péterrévén, míg az újvidéki, eszéki, vinkovcei hitközségek neológok) Szerbia, Bosznia, Hercegovina szefard szertartású spanyol zsidó hitközségekkel rendelkeznek, Belgrádban és Szarajevóban van ugyan askenázi imaház is. Szlovénia egyetlen hitközsége: a marburgi szintén neolog szertartású, míg Dalmáciában és Montenegróban nincsen zsidó hitközség.

Ez lenne az első összefoglaló jelentés Jugoszlávia zsidóságáról. A cionizmusról és a gyenge kulturális munkáról külön cikkben számolunk legközelebb be.

Pető Gergely

Bratlanu Vintila Amerikába utazik

(Bucuresti-Bukarest, március 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) Kormánykörökből származó értesülés szerint Bratlanu Vintila pénzügyminiszter a legközelebbi időn belül Amerikába utazik. A pénzügyminiszter utazásának célja kizárólag pénzügyi-propaganda, nem pedig direkt kölcsönkeresés. Amerikai útjának alkalmából Bratlanu Vintila tárgyalni fog a Baldwin-házzal is.

Az arab nacionalisták megfenyegették Balfourt

Tüntetések készítenek elő a héber egyetem megnyitásának napjára

(London, márc. 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) A palesztinai arab végrehajtóbizottság sürgönyt küldött lord Balfour londoni címére. A sürgönyben a palesztinai arab nép nevében ellenséges demonstrációkkal fenyegetik az angol politikus arra az esetre, ha Palesztinába jönne. Palesztina mohamedánjai lord Balfourt ignorálnák, általános sztrájkot proklamálnának, az arab palesztinai exekutive ezenfelül tiltakozó gyűléseket hívna össze Balfour palesztinai tartózkodása ellen. Az újságokat gyászkeretesen jelentetnék meg, a külföldieket pedig eltiltanák a szenthelyek látogatásától.

Már jelentették, hogy arab nacionalista körök április elsejére általános sztrájkot akarnak proklamálni, nyilván azért, mert lord Balfour a történelmi jelentőségű deklaráció szerzője részt akar venni ugyanezen napon a héber egyetem megnyitó ünnepélyén. Az arabok nacionalista mozgalma, amely Palesztinában különben is tisztára idegen befolyásra indult meg és idegen

pénzzel tartotta fenn magát, teljesen ellanyhult. Ezt a Balfour-ellenes akciót tehát tisztára az agitáció felújítása miatt csinálnak. Az a reményük ugyanis, hogy egy fenyegető sürgönnyel sikerül nekik Balfourt visszatartani a megnyitó ünnepségtől és ezzel nagy agitációs anyagra tennének szert a zsidók ellen. A sürgöny utolsó passzusából kiderült, hogy melyik bosszorkönyvháza főték az egész tervet. Amikor a külföldiek számára megtiltják a szenthelyek megtekintését, egészen nyilvánvalóvá válik, hogy Rómában van a fészke ennek az agitációnak, azokban a körökben, amelyekkel a cionista mozgalomnak mindig is meg kellett küzdenie. Lord Balfour azzal, hogy nyomban nyilvánosságra hozta a fenyegető levelet, tanujelét adta nemcsak annak, hogy nem fél az arabok fenyegetőzéseitől, hanem főleg, hogy rendületlenül hiva azoknak az eszméknek, amelyeknek a korszakos deklaráció létrejöttét köszönheti.

Leirer Amália apja bevallotta, hogy ő ölte meg leányát

Az áruló angoltapasz. Leirer Lőrincet hetek óta üzte a lelkiismerete. Könnyek között vallotta meg szörnyű tetteit

(Budapest, március 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) Budapest lakosságát és rendőrségét a Léderer-féle gyilkosság felfedezése után pár hétre újabb szörnyű bűntett tartotta izgalomban. Nemrégiben Teréz-körúti lakásán meggyilkolva találták Leirer Amália parkettáncosnőt. A parkettáncosnő hullája nyolc hétig feküdt bezárva a nő szobájában és már teljesen oszlásnak indult.

A táncosnő meggyilkolásával egyik barátját gyanúsította a rendőrség, egy hollandiai kereskedőt. Majd egy monoklis artistára terelődött a gyanu. Ezenfelül egy másik egyént is gyanuba fogtak, akiről négyféle személyleírás is volt. A rendőrség gyanuja a meddő vizsgálati eredmények után végül is a leány apjára, Leirer Lőrincre terelődött, akinek a gyilkosságban való bűnösségét — a lakók vallomásai alapján — a rendőrség egyre jobban látta lehetségesnek. A komoly gyanúok alapján a rendőrség elrendelte Leirer Lőrinc őrizetbe vételét, azzal vádolva őt, hogy leányát 1924. december 22-én meggyilkolta és kirabolta.

Mielőtt a felfedezés megtörtént volna, négy detektív állandóan figyelte a gyilkos apát. Megállapították róla, hogy az utcákon minden 10—20 lépésre hátrafordult, sötét mellékutcákon bujkált minden cél nélkül. Ebédjét, vacsoráját mindig más és más helyen fogyasztotta el és az összes kapható lapokat elolvasta, melyeknek tartalmából jegyzeteket készített magának.

Tegnap délelőtt Leirer Lőrinc Baross-utcai szomszédjait kérdezték ki a detektívek. A kérdések és feleletek során a rendőrség emberei Luis Teréz személyében fontos tanura akadtak, aki elmondotta, hogy karácsony előtt, vagy karácsony után egy reggel nyolc, vagy kilenc

óra tájban Leirer Lőrinc megjelent üzletében, aki nála személyt szokott vásárolni. Luis Teréz vásárlás közben megkérdezte Leirertől, hogy mi van a homlokával, melyen hatalmas seb tángott. Luis Teréz azt ajánlotta, hogy hosszú rózsaszínű tapaszt ragasszon a homlokára.

— Hol sebesült meg? — kérdezte Luis Teréz Leirertől.

— A villanykapcsolóban ütöttem meg a fejemet — válaszolta Leirer. Tudvalevő, hogy a rendőrség gyanuja ezen angoltapasz révén irányult először Leirerre. Ugyanis a Leirer Amália ágya előtt egy angoltapasz-darabot lettek a vizsgálat alkalmával.

Luis Teréz vallomásán elindulva erősödött meg a rendőrség Leirer bűnösségére irányuló gyanuja, melynek alapján az apát letartóztatták. A rendőrség kihallgatott egy körúti kávéház tulajdonosának fiát is, akinek vallomása szerint Leirer arra kérte őt, hogy mivel ő rosszul érzi magát, menjenek fel néha a leánya lakására, aki elutazott otthonról és lakása üresen áll. Ha nem nyitnak ajtót, ez azt jelenti, hogy leánya még nem érkezett vissza.

Leirer Lőrincet előzetes letartóztatása után egy külön szobában helyezték el a rendőrségen és biztosra vették, hogy meg fog történni. Tényleg Leirer meg is tört és délelőtt tizenegy órakor kiüzente a vizsgálatot vezető hivatalnoknak, hogy négyzemműt beszélni szeretne vele. Kivánságát teljesítették. Leirert egy külön szobába vezették. Először sirni kezdett, majd a vizsgálóbíró felszólította, hogy vallja meg bűnét, könnyítsen lelkiismeretén. Leirer fuldokló hangon beszélni kezdett, de röviden csak ennyit tudott mondani:

— Én követtem el a gyilkosságot, én öltem meg a lányomat, — bosszúból!

Az Uj Kelet az egy napilap
Szerkesztik: Gisz
Felelős szerkesztő
Előfizetési árak:
240 lel, félév
Az Uj Kelet cikke
megjelenésé

Boldog ember
ben belékerülne
nelembé. És vig

Csütörtök
5685 Ádár 9
1925 március 5

az új életet, ak
az építkezést,
tégla is hallhata
állani a zsidó n
időig.

Hermann St
szek közül való
mély gondolkod
zai, rézkarcái u
tottak meg, de
kal nagyobbak,
el már az örök
Struck a halh
mostan is, élte
Hermann Struck
nélkül a nagy
szentelte és ce
élethez való ak
csak egy halle
az egy halleluj
névét, valamed
Hermann Struck
Berlinben. Jele
szetének.

— Nem n
mári zsidóság
ben az a hir j
buza zár alá
zsidóság pászk
szatmári ort.
a nagykarolyi
kaliszt céljára
nagykarolyi k
és megtiltotta
való kiszállítás
rekvirálva lett.
szükséges lépé
nál, mely az U
valamint Cant
járására utasít
mezési bizotts
jára megvásár
rendelet már
buzának Szat
is van. A sza
kasütés terén
magánosok ál
kásával, amer
sütőházak utj
süttette meg
adta át a fele
hitközségi elh
tésnek hitköz

— Főim
tudósítónk je
Stumpföld E
Az igazgató
akart szólni
küldött figy
csak románu
— Majd
Stumpföld E
Ezért a
járást indito
per mai tárg
hogy ebben
szándék távo

Tavaszi férfiszövetudonságok

óriási választékban érkeztek az

URANIA férfi-konfekció áruházba

Cluj, Cal. Regele Ferdinand 34.

URANIA mozgólépcsővel szembe
Ruhák részleltetésre is!

Tavas

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidó sajtó napilapja
 Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.
 Felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő.
 Előfizetési árak: Egy hónapra 85 lei, negyedévre 240 lei, félévre 460 lei, egész évre 850 lei.
 Az Uj Kelet cikkeinek utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Boldog emberek, akik még halandó életükben belékerülnek az örökkön élő történelembe. És vigasztaló dolog, nekünk, a nagy élet kicsiny napszámosságainak, hogy vannak korszakok, amik maguk a kor teszik halhatatlanná az egyént. Ilyen korszakot él át a zsidó nép a mai napjainkban. Egy hallatlan és az egész világtörténelemben páratlanul álló nemzeti újjáéledés és országépítés kezdő napjait éljük: aki csak egyetlen hallelujával köszönti az új életet, aki csak egyetlen téglával segíti az építkezést, az az egy halleluja, az az egy téglát is halhatatlanná teszi és a neve ott fog állani a zsidó nép történetének lapjain örök időkig.

Hermann Struck nem a legnagyobb művészek közül való. Szép, szemnek tetszetős és mély gondolkodásra valló grafikai művei, rajzai, rézkarcai ugyan messze országokat hódítottak meg, de valljuk csak be őszintén: sokkal nagyobbak, sokkal kiválóbbak is merültek el már az örök feledésbe. És mégis, Hermann Struck a halhatatlanok közé tartozik, már mostan is, életének legszebb férfikorában. Mert Hermann Struck ecsetjét és rajzóját föntartás nélkül a nagy zsidó nemzeti újjáéledésnek szentelte és ceruzájának minden vonala a zsidó éléthez való akaratot hirdeti. Csak egy téglát, csak egy halleluját az ő egész életműve, de ez az egy halleluja örökké hirdetni fogja az ő nevét, valaméddig zsidóság élni fog a földön. Hermann Struck 1872 március 5-én született Berlinben. Jelenleg Palesztinában él a művészetének. (g.j.)

Nem marad pászka nélkül a szatmári zsidóság. Szatmárról jelentik: Nemrégiben az a hír járta be az erdélyi sajtót, hogy a buza zár alá vétele következtében a szatmári zsidóság pászkaliszt nélkül marad. Ugyanis a szatmári ort. izr. hitközség előjárósága által a nagykarolyi gróf Károlyi-uradalomtól a pászkaliszt céljára megvásárolt több vagon búzát a nagykarolyi közlekedési bizottság zár alá vette és megtiltotta annak Nagykaroly területéről való kiszállítását. Tény, hogy a hitközség buzája rekvirálva lett. Azonban a hitközség megtette a szükséges lépéseket az illetékes kormányhatóságnál, mely az Uniunea Evreilor, a bukaresti főrabbi, valamint Cantunari szatmári prefektus közbenjárására utasítást adott a nagykarolyi közlekedési bizottságnak a husvéti pászkaliszt céljára megvásárolt buza kiadása iránt. A feloldó rendelet már megérkezett Nagykarolyba és a búzának Szatmárra való szállítása folyamatban is van. A szatmári ort. izr. hitközség a pászkasütés terén már az elmúlt évben szakított a magánosok által való pászkasütéssel régi szokásával, amennyiben a pászkát bár a régebbi sütőházak utján, de egy átlagárban saját maga sütötte meg és a kész pászkát becsomagolva adta át a feleknek. Az idén id. Reiter Mór hitközségi elnök újabb lépést tett a pászkasütésnek hitközségi kezelésbe való vétele felé.

Fölméltett iskolaigazgató. Temesvári tudósítónk jelenti: A törvényszék ma tárgyalta Stumpfled Ede ipariskolai igazgató bünpörét. Az igazgató 1923-ban egy tanítógyűlésen felakart szólalni, azonban a jelenlévő hatósági kiküldött figyelmeztette őt, hogy a gyűlésen csak románul beszélhet.

Majd ötven év múlva — mondotta Stumpfled Ede.

Ezért a válaszáért Stumpfled Ede ellen eljárást indítottak államellenes izgatás miatt. A per mai tárgyalásán a vádlott azzal védekezett, hogy ebben a kifejezésben mindenféle agresszív szándék távol állott tőle, amit nem is tehetett,

Miniszteri rendelet a szombat iskolai megtartásáról

(Bucuresti-Bukarest, március 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) Anghelescu közoktatásügyi miniszter ma körrendeletet küldött valamennyi főigazgatóságnak és tanfelügyelőségnek, amelyben kötelezővé teszi a különböző vallásfelekezetek ünnepeinek tiszteletben tartását. A rendelet értelmében azokon a területeken, ahol a zsidó, vagy a mohamedán lakosság van többségben, szombaton, illetőleg pénteken nem szabad tartani előadást az iskolákban. Az állami iskolákba járó zsidó tanulók fel vannak mentve az államvallás hittanórájának látogatása alól. Az állami iskolákban, ahol szombati napon előadást fognak tartani, a zsidó tanulók kötelesek irni.

Magyarország újabb 340 milliót követel Romániától

Románia csak 84 millió aranykoronát hajlandó elismerni

(Bucuresti-Bukarest, március 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Párisban székelő jóvátételi bizottság hetek óta tárgyalja Magyarország ama követeléseit, amelyek az utódállamok részéről az átvett állami értékek fejében kártérítésként megilleti. Az elmúlt héten a kincstári erdők ügye került sorra, ezen a héten pedig az állami utakért járó kártérítés megállapítását kezdték meg. Magyarország a békeszerződésnek idevágó rendelkezései alapján 340 millió aranykoronát követel az erdélyi és bánági utak fejében. A magyar jegyzék szerint ebből az összegből 45 millió aranykorona az utaknak, felhasználhat területeknek kisajátítási költsége, a hátralévő összeg pedig az építkezési számlát terheli.

A magyar követelésekkel szemben az állam-építészeti hivatalok bukaresti vezérigazgatósága az Erdélyben található összes erre vonatkozó akták alapos áttanulmányozása után azt a megállapítást tette, hogy Magyarország követelése túlzott, mert pontos adatok alapján legfeljebb nyolcvannégymillió aranykoronát igényelhet. Mindamellett még ezen összeget is redukálni kell, mert a szóbanforgó utak jórésze nem képezte a magyar állam tulajdonát, hanem vagy megyei, vagy községi utak voltak. Ezen utak egy részét 1900 és 1910 között a községek, illetőleg a megyék teljesen ingyen engedték át az államnak és így az államot semmi néven nevezendő kártérítés sem illeti meg.

hiszen mint esküt tett tisztviselő mindig tudta kötelességét az állammal szemben. Amikor azt mondotta, hogy ötven év múlva, azt értette alatta, hogy egy emberöltő kell ahhoz, hogy itt mindenki folyékonyan beszéljen románul. A bíróság elfogadta ezt a védekezést és Stumpfled Edét a vád és következménye alól felmentette.

Purim hete Erec Jisraelé!
Slachmoneszer - föld!
Minden 100 lejért 20 m² föld kerül vissza a zsidó nép tulajdonába.

Öngyilkos diák. Temesvárról jelentik: Tricht Lajos VII. osztályú gimnazista néhány napi szabadságot kért, hogy vidéken lakó hozzátartozóit meglátogassa. Az internátus vezetősége azonban nem találta indokoltnak a fiú kérését és nem engedte haza. A fiatal gimnazista erre elkeseredésében öngyilkossági szándékkal a Bégába vetette magát. Arrajárók azonban még idejekorán észrevették őt és kimentették a hullámokból.

Teadéltán. A cluj izraelita jótékony egyesület március 8-án délután öt órai kezdettel a Newyork földszinti nagytermében teadéltánt rendez. Vendégeket szívesen lát az egyesület vezetősége.

A szenátus megszavazta a kereskedelmi kamarák reformjáról szóló törvényjavaslatot. Bukarestből jelentik: A szenátus mai ülésén napirend előtt Marzescu igazságügyminiszter betervezte a kisajátított erdőkben elküvetett vagyonrongálások miatt büntügyi eljárást alá vont mód lakosság amnesztijáról szóló javaslatot.

Dr. Bianu szenátor a szász lakosságának a román hatóságokat sértő magatartása ügyében interpellál. Elmondja, hogy a szászok vonakodnak bevezetni a román nyelvet azzal az ürüggyel iskolákba, hogy a nyelv igen nehéz.

Ezután következett Duca külügyminiszter, melyet lapunk más helyén teljes egészében közlünk. A napirend során a szenátus megszavazta a kereskedelmi kamarák reformjáról szóló törvényt.

Nagy tűz a zombolyai téglagyárban. Zombolyáról jelentik: A Hungaria téglagyár ma reggel kigyuladt. A tűz a fából való gyári részeket gyorsan elhamvasztotta, a kivonult tűzország már csak azon fáradozhatott, hogy megmentse a szomszédos épületeket. A kár hozzávetőleges becslés szerint körülbelül ötmillióra rug.

Magyar színház Párisban. Párisból jelentik: A Café du Globe színháztermében magyar színház nyílt meg. A színházteremben több nem hivatásos színész is résztvesz. A színház egyelőre hetenként kétszer: szombaton és vasárnapon tart előadást, amely iránt mindig nagy érdeklődés mutatkozik.

Nincsenek már polihistorok. A tudomány és a művészet minden ága napjainkban annyira specializálódott, annyi új felfedezéssel bővült, hogy a legkiválóbb tudósok, a legáltalánosabb műveltségű emberek is a tudománynak és művészetnek csak egy bizonyos ágában képesek alapos ismeretekre szert tenni. Az elmúlt tudományos korszak legfőbb ideálja a polihistorok voltak, akiknek agyában az enciklopedikus ismeretek egész tárháza foglalt helyet; míg korunk hallatlanul megnövekedett ismeretvilága, a tudományok specializálódása a szakembert tették az intellektuális élet ideáljává. Nincsenek többé polihistorok. Azonban a legkiválóbb szakemberek sem nélkülözhetik intellektuális továbbfejlesztésük útján azokat az új ismereteket, melyek a világháború alatti és világháború utáni időkben természettudományban, politikai eseményekben, személyekben bővítették ki az emberi tudás határait. A magyarnyelvű lexikonok — az ismereteknek e nélkülözhetetlen tárházai — mind a háború előtt íródtak s így nem tartalmazzák azokat az új ismereteket, melyek azóta felhalmozódtak. Ezen a hiányon akar segíteni a legújabbban megjelent **Világlexikon**, mely felöleli az utolsó tíz év alatt létrejött ismeretek egész rendszerét s pótolja azokat a hiányokat, melyek az előbbi lexikonokban nem voltak. A Világlexikon pregnáns, rövid stílusban ezeken kívül az összes, eddigi lexikális adatokat is tartalmazza. A Világlexikon az Uj Kelet könyvosztályában is kapható. Ára 380 lej.

* Mindazon jó barátainktól és kedves ismerőseinktől, kiktől nagy elfoglaltságunk miatt személyesen nem bucsuzhatunk ezúton bucsuzunk és kívánunk mindenkinek minden jót. Lácset József, Medgyesi Samu és családjaik.

Nagy
harisnyavásár
 mélyen leszállított árakkal.

Kötött harisnya minden színben	lei	25
Flohr-harisnya minden színben	lei	53
Muszlin harisnya divat színben	lei	69
Cérna-muszlin minden színben	lei	98
Selyemfátyol harisnyák minden színben	lei	125

BLATT
 FÖTER 18
 Divatkereskedésben és kötöttárúkereskedésben is kaphatók!
 A legjobb harisnyák csak BLATT-nál kaphatók!

Ferdinand 34.

val sze nban
tízöttsre lei

Tavaszi ruhák festése, tisztítása megkezdődött Czinknél, Cluj

KÖZGAZDASÁG

Uj rendelkezések a trafikengedélyekről

Kik kaphatnak végleges, vagy provizórikus engedélyt jövedéki árusításra

(Bucuresti-Bukarest, március 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) A monopol-jövedék bukaresti vezérigazgatósága körrendeletet küldött a monopol-termékek raktárainak főnökéhez, amelyben az R. M. S. áruk árusítására feljogosító ipar-engedélyek és provizórikus autorizációk kibocsátását szabályozza.

A körrendelet értelmében a bukaresti vezérigazgatóság csupán a speciális trafikok provizórikus engedélyzését tartotta fenn magának. A végleges trafikengedélyeket és a nem speciális trafikok provizórikus autorizációit az illető helyhez tartozó körleti raktárak főnökei fogják kibocsátani az idevágó törvények és rendelkezések szigorú szem előtt tartása mellett. Az I. O. V. (Hadiárvek és hadirokkantak) törvényének 43. §-a értelmében speciális trafik-engedélyeket csak hadirokkantak, vagy hadi-

árvek kaphatnak, akiknek a már létező speciális trafikoktól legalább száz méterrel messzibbre jó helyiségük van.

A közönséges trafikokra végleges, vagy provizórikus engedélyt nem rokkantak is kaphatnak, akiknek a már létező közönséges trafikoktól legalább száz méterrel messzibbre jó helyiségük van. A helyiségnél teljesen indifferens, hogy a speciális jövedéki elárúsítóhelyektől milyen távolságra van.

A körrendelet ezután arról intézkedik, hogy az eddig kibocsátott végleges és provizórikus engedélyek továbbra is érvényben maradnak. A körrendelet előírja, hogy a végleges, vagy provizórikus engedélyekért folyamodóknak kérvényükhöz csatolniuk kell katonai szolgálatuk teljesítéséről és büntetlen előéletükről szóló igazolványaikat.

Cseh-román gazdasági tárgyalások. Bukarestből jelentik: Hirt adtunk már arról, hogy a közeli napokban nagyfontosságú gazdasági tárgyalások indulnak meg Bukarestben csehszlovák-román delegátusok között. A tárgyalások programjában szerepel többek között a Ruszinszkóban forgalomba hozott román bankjegyekért való kárpótlás, a régi korona tartozások rendezése és a két ország közötti határforgalom rendezése.

Uj platinamezők Dél-Afrikában. Transvaalban már körülbelül két év előtt találtak platinát, de ennek kiaknázása azonban eddig gyakorlati eredménnyel nem járt. Ezuttal Lydenburg környékén, a határvidéken, uj, állítólag igen értékes platinavidéket fedeztek fel, amelyek a délamerikai legismertebb bányamérnökök véleménye szerint ugyanolyan jelentőségű lesz, mint amilyen jelentőségű volt negyven évvel ezelőtt a transvaali aranymezők felfedezése. A kísérletek szerint egy tonna nyersanyagban átlag körülbelül 2.5-7.5 dwts. (egy pennyweight 1.555 gram), sőt helyenként 1 oz. (31.1 gram) platinát tudtak nyerni, úgyhogy a platina jelenlegi magas ára mellett annak az ércnek feldolgozása is kifizetődik, amelynek platinatartalma csak 1.25 dwts. A platinamezők kiaknázásában, az angol tőkén kívül, amerikai, holland, sőt német tőke is résztvesz és már öt ilyen részvénytársaság is alakult. A világ platinatermelése igen nagy mértékben mecsökken, mert a háború előtti 260.000 uncia évi termeléssel szemben az elmúlt évben legfeljebb 75.000 uncia platinát termeltek, miután eddig a platina legfőbb termelőhelye Oroszország, il-

letőleg az Ural vidéke volt. Ha tehát a délfrikai reménysek valóra válnak, azok az iparágak, amelyek platinával kénytelenek dolgozni, előreláthatólag lényegesen olcsóbban fogják tudni a nyersanyagot megszerezni.

Az „Au Bon Gout“-cég kényszer-egyezsége. A kolozsvári törvényszék ma délután tüzte ki az „Au Bon Gout“ cég tulajdonosának, Bárdos Jenő kényszer-egyezségi ügyének tárgyalását. A mai tárgyaláson megjelent Bárdos Jenő is, aki ismert vámtügyének elintézéséig külföldön tartózkodott. A tárgyalás megkezdése után Anca törvényszéki bíró dr. Rozvány János ügyvéd vagyonszünetét szökött fel jelentésének megtételére. Rozvány jelentésében részletesen ismertette a fizetéseket a cég anyagi helyzetét és annak a véleményének adott kifejezést, hogy a cég már jóval előbb fizetéseket kellett volna megfizetnie a hitelezők képviselőit hallgatta meg, majd Bárdos Jenő tette meg nyilatkozatait. A hitelezők szavazására csak holnap kerül sor.

Kolozsvár lisztellátása. A kolozsvári malomszindikátus választmánya ülést tartott. Az ülésen Osvada malomszindikátusi elnök beszámolt azokról a tárgyalásokról, amelyeket a lisztellátás biztosítása érdekében folytatott különböző városok vezetőivel. A megbeszélések során az a terv merült fel, hogy a városok a regátban vásárolják meg a szükséges gabonát, amelyet az itteni malmoknál egységes őrési díj fizetése ellenében dolgoztassanak fel integrál-liszté. A legtöbb városi tanács hozzájárult ehhez a tervhez és Osvada elnök a na-

pokban Bukarestbe utazik, hogy a gabona-ellátási központ vezetőjével a bevásárlás módját megtárgyalja. Kolozsvár ilymódon 100 vagon buzát akar a regátban vásárolni.

A mai valutapiac

A mai napon változatlan volt a devizapiac. Az árfolyamok a következők: Osztrák korona 350-353, magyar korona 355-360, cseh korona 5-98-6.02, francia frank 10-15-10-20, svájci frank 28-80-39-00, dollár 202-00-203-00, angol font 962-965, olasz lira 8-10-8-15.

Valutapiac március 4-én:

Bukarest. Devizák: Páris 1028-00, Berlin —, London 566-00, Newyork 202-50, Róma 815-00, Zürich 38-95, Bécs 28-90, Prága 600.

Bukarest. Valuták: Napoleon 745-00, márka 47-50, leva 135, török lira 103, font sterling 955, francia frank 10-55, svájci frank 38-00, olasz lira 830, drachma 325-00, dinár 320-00, dollár 199-00, lengyel marka 36-50, osztrák korona 28-50, magyar korona 27-00, cseh korona 575.

Zürich. Nyitás-Zárlat: Berlin 123-91-123-88, Amsterdam 207-55-207-50, Newyork 520-50-520-00, London 247-75-247-80, Páris 2625-00-2642-50, Milánó 2075-00-2080-00, Prága 1542-50-1544-50, Budapest 72-00-72-00, Belgrád 838-75-835-00, Bukarest 260-00-257-50, Varsó 100-25-100-25, Bécs 73-35-73-35.

Párisi tőzsde: Bukarest 260-00 Zürich 380-00.

Cirano De Bergerac

Edmond Rostand műve után és
Pierre Magnier

a főszerep alakítója
lesz a **SELECT MOZGÓ** legnagyobb sikere. — Bemutatóra kerül **hétfőn, március 9-én.**

Felkeresi Önt

március
8-án
vasárnap

a Keren Kajemeth munkatársa,

hogy Purim alkalmából Erecz Jiszraelben új föld vásárlására adományt adhasson. A Keren Kajemeth eddig 150.000 dunam földet váltott vissza és azon 40 zsidó falut és kolóniát létesített. A Keren Kajemeth a nagyszámu bevándorlónak, akik letelepítésre várnak, csak ugy adhat földet, ha elegendő pénzzel rendelkezik.

Ezért támogassa ezt a nagy művet megfelelő adománnyal!

Ha nem találják Önt otthon, úgy ne mulassza el adományát a Keren Kajemethre önként beküldeni!

A Zabolai Faiszeget azonnal szülnék, ennek a nek a kifizetésé Zabolaival együtt Mikes Armin kényszer-egyezsé

Áprilisig gyűlése. A nagvári szövetségé ülést tartott dr. A választmány évi rendes közgyűlést tartani. Ezről számolt be az

Az Svájci

(Cluj-Kolozs tudósítójától.) Ismét dapestben, az utá válogatott csapata A budapesti „Svájci” szövetséghez ajánl, amelyben a bélatosan meghív, közösen a román központ Temesváryéul. Az ajánlás szövege, hogy a szükségessé válik a szövetség FSSR meghívás

A labdacsoatlakozás

Nem ejtették meg az ülés

Az intézőbizottság előtt elfogadott szabályokat, amelyek rendkívüli ülésrőbörányhoz hárdekeben. Elhárótestület intézmeg a szükségessé nálál.

A vasárnapi ülés véget, az időrendjét a közvárosi hisztória—Husos ifjú Délután 1-3-3-KAC—KKASE

Nagypálya: KKASE II., Urol elmaradt szolvay—RMS 2-4-ig Haggil KMTE.

CFR pálya: 10-12-ig KAC radt szövetségi (Szamosújvár)—KKASE—Univ CFR I. o. bajn

A szokásos ezután sor, azo volt jelen és iszerint — nem ejteni.

A pénztáros több egyesület joggal rendelkeznek a vasárnapi Ertesztülésünk sztel mozgalom iszakosztály a hülésre üljön ősejthessék.

KüPrága: Vaszezon a követ Lieben 9:3, I

A Zabolai Faipar R. T. kényszer-egyezsége. Jelentette már az Uj Kelet, hogy a Zabolai Faipar R. T. kényszeregyezséget kért a törvényszéknél és hitelezőinek 40 százalékos kvótát ajánlott fel arról, hogy az összeget azonnal kifizeti készpénzben. Mint értesülünk, ennek az 50 milliót meghaladó összegnek a kifizetését a Foresta vállalta magára. A Zabolaival egyidejűleg a vállalat főrészvényese, Mikes Armin gróf magánvagyonára szintén kényszeregyezséget kért.

■ Áprilisban lesz a nagyiparosok közgyűlése. A nagyiparosok és munkaadók kolozsvári szövetsége tegnap délután összválasztmányi ülést tartott dr. Farkas Mózes elnöklete alatt. A választmány elhatározta, hogy a szövetség évi rendes közgyűlését április 16-án fogják megtartani. Ezután a folyamatban levő akcióról számolt be az ügyvezetőség a választmánynak.

SPORT

Az FSSR meghívta Svájc válogatott csapatát

(Cluj-Kolozsvár, március 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ismeretes, hogy március 25-én Budapesten, azután pedig Bécsben játszik a svájci válogatott csapat az ottani reprezentatívok ellen. A budapesti „Sporthírlap” szerint a svájci szövetséghez ajánlat érkezett a romániai FSSR-től, amelyben a bécsi és budapesti turával kapcsolatosan meghívják a svájci csapatot egy mérkőzésre a román válogatott ellen. A bucaresti központ Temesvárt ajánlja a mérkőzés színhelyül. Az ajánlat ügyében úgy döntött a svájci szövetség, hogy amennyiben játékosai megkapják a szükséges szabadságot, eleget tesz az FSSR meghívásának.

A labdarúgószakosztály is csatlakozott a bíróttestület határozataihoz

Nem ejtették meg az igazolásokat, mert hiányzott az ülésről a szövetségi pénztáros

Az intézőbizottság tegnap esti ülésén mindenek előtt elfogadták azokat a szigorú rendszabályokat, amelyeket a bíróttestület hétfői rendkívüli ülésén határoztak el a vasárnapi bíróbírótrányhoz hasonló események megátolása érdekében. Elhatározták, hogy csatlakoznak a bíróttestület intézkedéseire és együttesen teszik meg a szükséges lépéseket a Comitetul Regionalnál.

A vasárnapi programot a félreértések elkerülése végett, ma összeállították a mérkőzések időrendjét a következőképpen:

Városi kispálya: délelőtt 9—11-ig Haggibbor—Husos ifj., 11—1-ig CFR—KMTE ifj. Délután 1—3-ig Victoria—Elit ifj., 3—5-ig KAC—KKASE ifj.

Nagypálya: délelőtt 8—10-ig Haggibbor II.—KKASE II., Universitatea—KMTE II. az öszről elmaradt szövetségi díjmérkőzések. Azután Solvay—RMS II. osztályu bajnoki. Délután 2—4-ig Haggibbor—Akadémia, 4—6-ig KAC—KMTE.

CFR pálya: d. e. 8—10-ig CFR—Husos II., 10—12-ig KAC—Academia II., az öszről elmaradt szövetségi díjmérkőzések. 12—2-ig Sparta (Szamosujvár)—Elit II. o. bajnoki. 2—4-ig KKASE—Universitatea, 4—6-ig Victoria—CFR I. o. bajnoki.

A szokásos játékos igazolásokra került volna ezután sor, azonban a szövetségi pénztáros nem volt jelen és így — az igazolási szabályok szerint — nem lehetett az igazolásokat meg-ejteni.

A pénztáros távolmaradása érzékenyen érint több egyesületet, mert több új, azonnali játékosokkal rendelkező játékos várt igazolásra, így ezek a vasárnapi mérkőzéseken nem játszhatnak. Értesülésünk szerint éppen erre való tekintettel mozgalom indult meg, hogy a labdarúgószakosztály a hét valamelyik napján rendkívüli ülésre üljön össze, hogy az igazolásokat meg-ejthessék.

Külföldi eredmények

Prága: Vasárnap kezdetét vette a bajnoki szezon a következő eredményekkel: Slavia—Lieben 9:3, DFC—Meteor VIII. 3:1, Cehi

Karlin—CAFK 0:0, Teplitzer—Slavia Viskov 5:1, Union Zizkov—Viktoria Zizkov 0:0.

Bécs: WSC—Wacker 6:3. Barátságos.

Pozsony: Bratislava—PTE 5:1, Makkabi—MTK 3:2, Rapid—PAC 2:0, PTE—Hakoah 5:0.

Berlinben és egész Németországban — Ebert halála miatt — elrendelt gyászünnep következtében nem voltak mérkőzések.

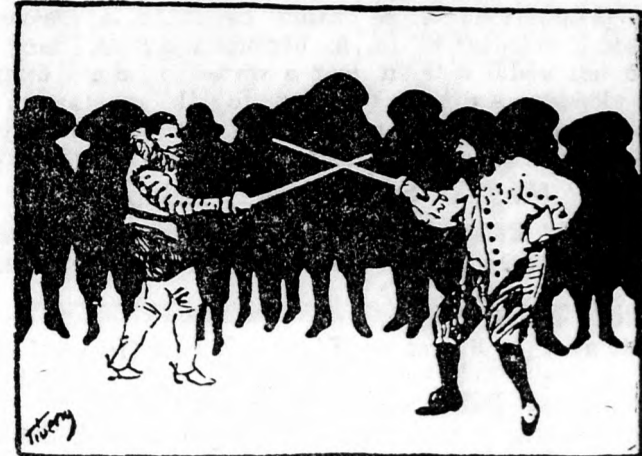
Rokken Imre meghalt. Fiatal, alig 20 éves volt Rokken, aki csak az összel tűnt fel játéktudásával. Az FTC neveltje volt és rosszul is esett egyesületének, hogy Rokken hallgatott az olasz lira csábitó szavára és minden ellenéret dacára Olaszországba távozott az FC Luganóba. Egy hónappal ezelőtt difteritiszben megbetegedett. Szombaton még azt irták róla a budapesti lapok, hogy jobban van, ma azonban távirat érkezett, amely halálát jelenti. Halála iránt általános részvét nyilvánul meg.

A TTC ellen vesztegetési vádat emeltek.

Az elmúlt vasárnap a TTC az EMTK ellen játszott bajnoki mérkőzést. A terézvárosiak eddig a tabella elején állanak, úgy, hogy komoly kilátásuk lehet arra, hogy jövőre az elsőosztályban fognak szerepelni. Ugylátszik nehéz mérkőzések találták az EMTK ellenit és a kapusnak, Szabónak ötmillió koronát ajánlottak fel, ha indiszponáltan véd. Szabó látszólag belement, azonban a mérkőzés előtt közvetlenül megmondta egylete vezetőinek. Ennek alapján az EMTK feljelentést tett a TTC ellen az MLSz-nél, amely megindította a vizsgálatot.

Nem létezik

és nem is fog létezni pompásabban színezett műredek, mint

Cirano De Bergerac

mely bemutatásra kerül a **SELECT MOZGÓBAN** hetfőn, március 9-én

A sajtó- és szakkritikák egységes véleménye szerint a **legnagyobb** és minden tekintetben **legtökéletesebb a dr. Cherestescu-féle**

román-magyar szótár

A szótár **250** lej

(nyelvtannal **1342** oldal). Kapható az összes könyvkereskedésekben és az Uj Kelet könyvosztályában. A hozzákészült nyelvtan **50 lej** árban.

295 lej Kötve

Bohn Mihály Zsombolya

Sirocco 718

cserépgyáranak

Cluj és szomszéd vármegyék bizományi lerakata és vezérképviseleje ajánlja a világ-hírd szabatalmasított BOHN

cserépeket,

melyek

DACIA

portland cement, gipsz, mész, eternit pala, cserép, gipsztáblák, parketta és mindennemű építési anyagok raktáranál legolcsóab na, áron megrendelhetők és ka, hatók

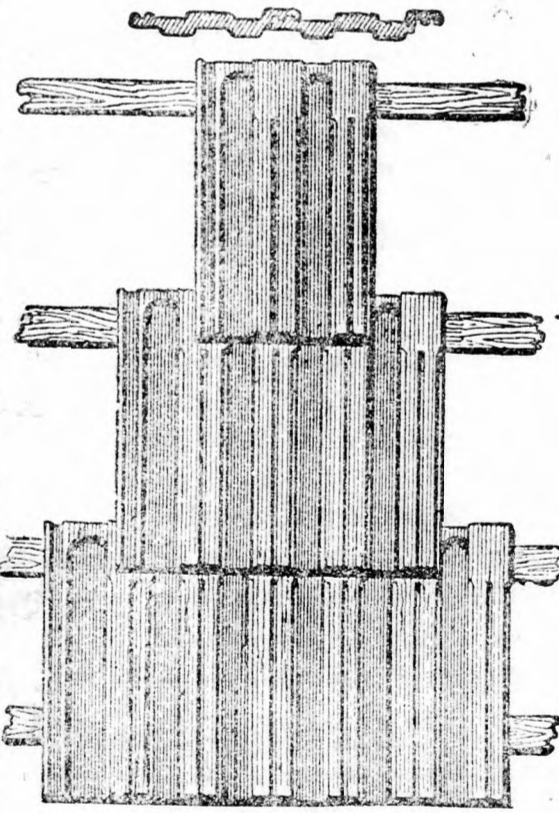
Cluj, Str. Moldovei (Varga-u.) 4. — Telefon 5.

★

Szolnok - Doboka, Szilágy vármegye, Beszterce-Naszód vármegyék részere ismételő **képviselek kerestetnek.**

Érdeklődoi Cluji vezérképviseleléjénél fenti címen.

„Express”
Auto g r a g e Atelier mehanico
Calea Victoriei 99, Cluj
Elvállal au tó és mindennemű mehanikai szakmába vágó j avítákokat, villany- és gázmotor szereléseket. — Mindenkor bértauto szolgálat.

BOHN PATENT 253

Mindenütt kaphatók

Rador

Ursus Extra világos és Hercules dupla malista barna
Kolozsvár
sörkülönlegességek

Ursus - Czell sörfőzde Kolozsvár

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

A színházi iroda közleményei

Pénteken nem lesz előadás. Hatósági intézkedés folytán pénteken a színház zárva marad. A waterlooi csata premierje így tehát szombat este lesz. A béleletszámok most már változtatni nem lehet s így a szombati prkmiert 82 sz. B számú bérletben, a vasárnapi második előadást 83 sz. A bérletben tartják meg. A jövő hét keddi estéjén lesz a waterlooi csata harmadik előadása s ezt az előadást fogják megtartani 43 számú premierbérletben. A péntek esti premierre váltott jegyek a ked estsi harmadik előadásra érvényesek.

Magyar Színház heti műsora

Csütörtök: Elsser Fanni (Nperett-ujdonság, 4-edszer, Ballettel, Béleletszámokban. Premierhelyárakkal. o. ozatszám 94)
Péntek: Nincs előadás.
Szombat d. u. 3 órákor: Kárpáti Zoltán (Ifjusági előadás, olcsó helyárakkal. Bevezető előadást dr. Csöry Bálint tarár tart. Sorozat 96)
Szombat este 8 órákor: Waterlooi csata (Ujdonság 2 odszor, napi bérlet 82 szám B, premierhelyárakkal, sorozat 97)
Vasárnap d. u. 3 órákor: A betyár kendője [Mársékelt helyárakkal, sorozat 98]
Vasárnap este 6-kor: Fügefaevél (Operettujdonság 3-edszer. Csak nagyorok számá. Rendes helyárakkal, sorozat 99)
Vasárnap este 9-kor: A waterlooi csata (Ujdonság 3-adszor, napi bérlet 83 szám A, premier helyárakkal, so ozatszám 100)
Hétfő: A nótás kapitány (Ujdonság 18-adszor, bérlet-számokban, premiérehelyárakkal, sorozat 101)

MOZGÓK MŰSORA

Select-mozgó. Csütörtök, március 5. *Leány-szöktetés akadályokkal.* Nevettető filmbohózat 6 felvonás an Főszerepben az ismert dán komikusok Pat és Pattachen.

Uránia-mozgó. Csütörtök, március 5. Magyar film. *Egy fiúnak a fele.* Szentimentális dráma 5 felvonásban, Mikszáth Kálmán novellája után. Főszerepben Matty-szovszky Ilon.

Apollo-mozgó. Csütörtök, március 5. Premier. *Afrika utazás.* Szenzációs vadállatfilm 6 felvonásban. Óriási szenzáció. Idégetesítő kézzelmelek.

Ha szép és eredményesen hirdetni óhajt vagy propaganda tervezetet óhajt kioldoztatni, forduljon az „EXPRESS” Hirdető Irodához, Timisoara, Belváros, v. Hunyadi-utca 8 sz. Telefon 22-25

APRÓHIRDETESEK

Egyszeri közlésnél egy szó 3-., vastagabb betűvel 6 lej. Legkisebb apróhirdetés 30 lej. Álláskeresőknek 30% kedvezmény. **Apróhirdetések díja előre fizetendő**

Üzlethelyiséggé átalakítható nagy utcai szoba kiadó Deák Ferenc-utcában. Cim a kiadóban. 8660

Fiatal, kereskedelmi végzettségű gyakorlatos keresünk. László és Bergner, Reg. Maria 18. 8666

Kirakatcédulákat művészieszen, gyorsan olcsón készítenk. Cim a kiadóban 8663

HUNWALD

3. Str. Vlahuja (volt Bolyai-u.) 3. Telefon 147.

Üvegcsiszoló és tükörgyár Táblavég rakó és üvegezési vállalat. Hibás tükörök ingyen cseréje 100

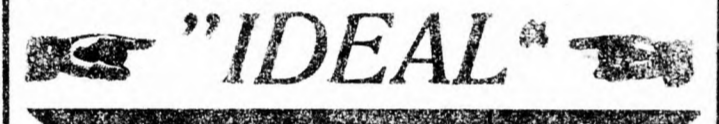
4 polgári végzettségű, jó írással és jó számoló, vagy vállalatnál irodai munkára felvétetik Ajánlatok „Pontos” jellegre Lloyd Express, Cluj Str. Memoranduui 24. küldendők. 8664

Primőreladó, kirakatrendező uridivat kereskedősegéd állást keres. Megkeresést „Előrangú” jellege alatt a kiadó továbbít. 8662

Zsidó fiatalember lakást kap Egyetem-u. 5, a. 3.

Ha rögtön biztos és precíz információt óhajt **bel- vagy külföldi cégekről**, egyenekről, forduljon az „EXPRESS” Tudakozó Irodához, Timisoara, Belváros, v. Hunyadi-utca 8. Telefon 22-25.

Hölgyeim! Tavaszi ujdonságok és selyem kalapok érkeztek óriási választékban az

„IDEAL” kalapüzletbe, Cluj, Wesselényi-u. 8. (Gólyarúházzal szemben). Feltűnő olcsó árak. Átalakításokat modellek után vállalunk.

Ha szeretne fizetést, gyárat, bányát vagy más iparüzemet venni, bérelni, vagy bérbeadni, elszámolásra átadni, vagy átvenni, el-orangu munkaerőt vagy állást keres, avagy bármit akar megvásárolni, vagy gyors és megbízható kurier útján óhajja ügyeit elintézni, úgy „Express” Hirdetési Kurier és forduljon az „Express” Tudakozó osztaához, Timisoara, Belváros, v. Hunyadi-utca 8. szám. Telefon 22-25. Telefon 22-25.

GISZKALAY JÁNOS

új novellás kötete:

Megjelent!

Jönni fog még egy hippur napja én Istenem!

Megjelent!

Ebben a tízenkét ivre terjedő kötetben Giszkalay a legszebb novelláit és kis regényeit gyűjtötte össze. A könyvet a KADIMA adta ki, gyönyörű kiállításban. Giszkalay új könyvéből kétféle kiadás készült: a rendez kiadás, finom fehér, famentes papíron, **ára 120 lej.**

Azonkívül 100 számozott amatőr példány könyvkedvelők részére, a legfinomabb merített könyvpapíron **ára 180 lej.**

Megrendelhető az ár előzetes beküldésével, vagy postai utánvétellel az **ÚJ KELET könyvostályától**

Hirdessen az Új Keletben!

Meghívó.

A Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Részvénytársaság XXX-ik évi rendes közgyűlését

1925. évi március 22-én délelőtt 11 órákor fogja Cluj—Kolozsvár, Piața Unirii (v. Mátyás kir.-tér) 7. sz. alatti székházában megtartani.

Tárgysorozat:

- Az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentése az 1924-ik évi üzlet eredményről.
 - Határozathozatal a mérleg megállapítása és a tiszta jövedelem felosztása iránt.
 - Az alapszabályok 4, 31, 38 és 44—56 §§-ainak módosítása.
 - Egy igazgatósági tag választása 3 év, esetleg egy felügyelőbizottsági tag választása 3 év és három központi választmányi tag választása 2 év tartamára.
- Ezen közgyűlésre a t. Részvényeseket azon figyelemzetéssel hívjuk meg, hogy az alapszabályok értelmében oly részvényes gyakorolhatja akár saját sze-

mélyében, akár meghatalmazottja által szavazati jogát, aki részvényét a közgyűlést megelőző nap délután 5 óráig az intézet pénztáránál Cluj—Kolozsvárt még le nem járt szelvényeivel együtt letette.

Értesítjük a t. Részvényeseket, hogy az igazgatóság évi jelentése, továbbá a mérleg és eredmény számla az intézet hivatalos helyiségében folyó év március 3-tól kezdődőleg közszemlére ki lesz téve s azokat a t. Részvényesek a hivatalos órák alatt megtekinthetik.

Cluj—Kolozsvár, 1925. március 2.

Az igazgatóság.

TARTOZIK				Mérleg-számla 1924. december 31-én				KÖVETEL			
		Lej	bani			Lej	bani			Lej	bani
Készpénzkészlet, deviza, idegen pénzek és azonnal esedékes bankári követelések ..				23,913.794	69	Részvénytőke				25,000.000	—
Ingatlanok:						Tartalékok:					
intézeti székház		375.000	—			Tartaléktőke		21,282.179	56		
aranytári telep		132.000	—			ingatlantartalék		25.000	—	21,257.179	56
vidéki ingatlanok		703.756	15	1,210.756	15	Alapok:					
Leszámitolt váltók				61,787.163	17	intézeti nyugdíj-alap		2,116.197	08	2,325.755	67
Jelzálogkövetelések:						br. Józsefa Sámuel tiszti jöléti alap		169.558	59		
kamatozók és törlésztéssek				2,349.026	31	Betétek és folyószámlák				211,179.152	79
Folyószámlák:						Általunk vállalt kezességek				22,372.253	72
fedeztetel és más biztosítékokkal		109,132.431	17			Visszaszámitolt váltók				4,685.000	—
affiliált vállalatok folyószámlái		58,595.690	09	167,728.121	26	Fel nem vett osztalékok				148.589	90
Kezesség és óvadék hitelek				22,372.253	72	Átmenő tételek				5,986.914	88
Értékpapírok:						Tiszta jövedelem				8,386.942	97
különböző papírok		5,492.689	14								
affiliált vállalataink részvényei		16,500.985	05	21,992.674	19						
				301,351.739	49					301,351.739	49

Szerkesztőség
 hivatal és ny
 Cluj-Kolozsvár, S
 Pop. (Brassay-
 Telefon: Szerke
 és kiadóhivatal
 Zs. N. Sz. —
 Kéziratok kizár
 szerkesztőséghez
 zendők. Kéziratok
 adunk vissz

1925 március

Anghel

Mindent me
 állanak küzdő f
 fegyverekkel a
 csöpp vérig és
 sebb hidegvérre
 mert egyedül al
 mi megértjük e
 nek tartunk m
 jogcimen is tört
 tudjuk, hogy a
 és embertelen.
 sunk, egy szom
 küzdelemben ele
 Mi megértjük
 tulerejének bizt
 gyöngébbnek tu
 fojtja az erősebb
 Gonoszoknak és er
 elnyomatást és j
 az ökök joga ell
 sunk, részvétel,
 bukott gyöngö
 hogy az ember
 ösztöneiben és r
 az lesz az igazsá
 lesz a szeretet, h
 közza a gyöngé
 De jobbérzés
 lélek megirtózá
 bertől, aki a ma
 ságának tudatába
 gyöngébbet, kité
 torkára, aztán o
 lent a cölöphöz,
 vérben fakadoz
 szemekkel, kenet
 a vérben fetren
 vagyok én, lát
 sebeidről a legye
 Azokról a sebekr
 a daganatokról,
 támadtak.
 A hasonlat, a
 gyon is együgyű
 de kegyetlenül i
 Miniszter ur
 szombat iskolai
 nem megszokott
 ságnak. Oh, arc
 kaptunk eleget:
 ez a gonosz köd
 solygó játék a sz
 rendelete csap a
 nem egyéb, min
 kéjelgés.
 Sulyos ez a v
 sikoltó jajsavun
 Hát álljon itt me
 közoktatásügyi m
 letéről:
 Anghelescu
 rendeletet küld
 nak és tanfelü
 lezővé teszi
 ünnepeinek tisz
 értelmében azo
 vagy a moham
 szombaton, ille
 tartani előadás
 kolákba járó z
 az államvállal
 Az állami isko
 előadást fognak
 telesek irni.
 Miniszter ur!
 onról, aki a roma
 oktatásügyi minis
 volna teljesen tis
 val és néprajzáva
 mi zsidók ebben